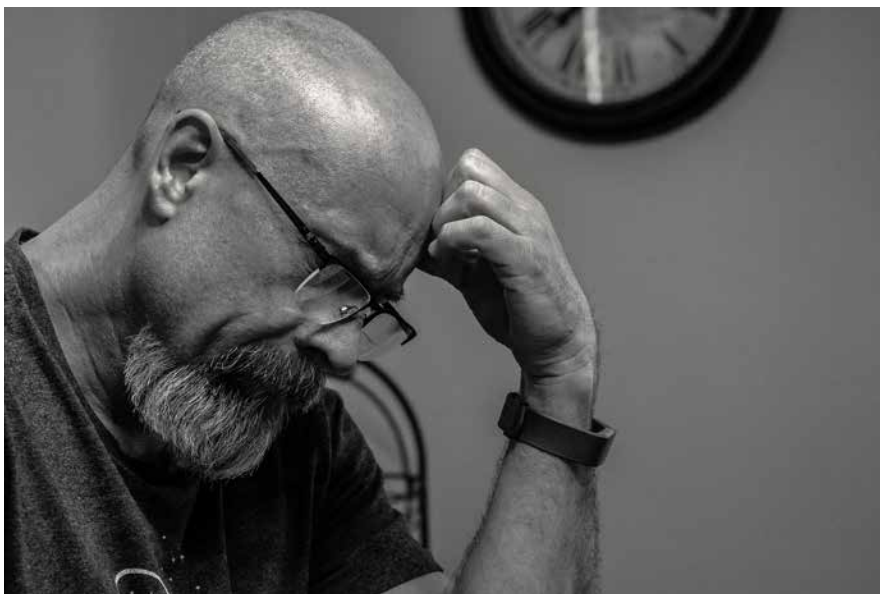

Geheugenproblemen door epilepsie? Niet altijd!

Het is menselijk om dingen te vergeten. Wie is er niet zijn sleutels eens kwijt of vergat de verjaardag van het dochtertje van je zus? Geheugenproblemen komen bij iedereen voor. Ook epilepsiepatiënten vergeten wel eens dingen zonder dat de epilepsie aan de basis ligt van het probleem. Toch hebben ze vaak het gevoel dat ze minder goed kunnen onthouden of dat anderen dit beter kunnen.

De geheugens

We kunnen niet spreken van 'het geheugen'. Ons geheugen bestaat namelijk uit verschillende geheugens: het zintuiglijk geheugen, het autobiografisch geheugen, het korte en lange termijngeheugen. Deze laatste zijn ons allen wel bekend. Het korte termijngeheugen of werkgeheugen verwerkt de informatie voordat deze voor langere termijn wordt opgeslagen. Enkel de belangrijkste informatie zal permanent in het lange termijngeheugen worden gestockeerd. Deze informatie wordt nooit verwij-

derd uit het geheugen maar kan door omstandigheden wel moeilijk bereikbaar zijn.

Er zijn in het lange termijngeheugen twee grote vormen van informatieopslag. Langs de ene kant heb je het proceduraal geheugen waarin procedures zitten hoe je iets moet doen. Langs de andere kant heb je het declaratief geheugen waarin persoonlijke gebeurtenissen en betekenissen worden opgeslagen. Geheugenstoornissen door hersenschade van epilepsie kunnen de weg naar deze laatste informatieopslag moeilijker maken.

Epilepsie en geheugenproblemen

Er is een groot verschil tussen een geheugenklacht en een geheugenstoornis. Het grootste deel van de bevolking klaagt wel eens over zijn geheugen, hiervoor moet je niet een bepaalde aandoening hebben. Ook gezonde mensen hebben last van problemen met hun geheugen. Bij een

geheugenstoornis is er effectief hersenschade gevonden die problemen met het geheugen veroorzaakt. Ook mensen met epilepsie kunnen enkel last hebben van geheugenklachten. Zo kan het zijn dat een persoon de krant aan het lezen is, een aanval krijgt en zich de inhoud van de krant niet meer kan herinneren. Wanneer diezelfde persoon de krant opnieuw leest en de inhoud 'blijft wél plakken', zou men eerder kunnen spreken van een geheugenklacht. Er is dus geen paniek nodig wanneer u de naam van uw verre tante bent vergeten. Om echt te bepalen of er iets aan de hand is en wat dan juist, kan u een neuropsychologisch onderzoek laten doen of een bezoek brengen aan een gespecialiseerde voorziening: de 'cognitieve rehabilitatie-unit'.

Wetenschappelijk onderzoek naar geheugenproblemen bij epilepsiepatiënten kiest meestal patiënten die epileptische aanvallen met focaal begin hadden. Dit is slechts een fractie van alle epilepsiepatiënten. Uit deze onderzoeken bleek dat de leeftijd van de eerste aanval of de frequentie van de aanvallen weinig invloed hebben op geheugenstoornissen. Daarnaast zijn er drie factoren die wél een impact kunnen hebben op geheugenstoornissen. Ten eerste is het risico groter bij patiënten waar hersenschade al werd vastgesteld. Ten tweede hebben sommige anti-epileptica als bijwerking een invloed op het geheugen. Dit is bij de meeste anti-epileptica niet het geval. Als laatste is de plaats in de hersenen waar een epileptische aanval plaatsvindt enorm belangrijk. Wanneer de patiënt aanvallen met focaal begin in de rechter temporale hersendelen heeft, bestaat er een kans dat de patiënt geheugenstoornissen ondervindt doordat hij of zij een kleinere woordenschat heeft of sneller schrijffouten maakt. Als de aanvallen met focaal begin in de linker temporale hersendelen plaatsvinden, kunnen er verschillende soorten hersenstoornissen optreden. Zo kan de patiënt moeilijker objecten met elkaar in verband brengen. Bijvoorbeeld het onthouden van alle soorten fruit op je boodschappenlijstje wordt niet zo evident. Ook het verband tussen object en betekenis wordt moeilijker. Aan een passer kan men het woord 'meel' linken omdat ze een gelijkaardig gebruik hebben. Patiënten hebben vaker last

van het 'op-het-puntje-van-de-tong-fenomeen'. Ze vergeten woorden die ze ervoor hebben gezegd of hebben moeite met tijdsdruk. Binnen een bepaalde tijd zal men minder snel op woorden kunnen komen die men zonder de tijdsdruk wel had geweten.

Hoewel de meeste kans op geheugenstoornissen bestaat bij patiënten met aanvallen ontstaan in de temporale kwab, kunnen patiënten met aanvallen met gegeneraliseerd begin ook last hebben van geheugenstoornissen. Bij deze laatste is er geen verschil tussen de linker of de rechter kwab. De geheugenstoornissen waar zij last van zullen hebben, zijn sneller dingen vergeten of minder snel dingen aanleren.

Behandeling

Er bestaat geen behandeling of medicijn om geheugenstoornissen te verhelpen. Wat je wel kan doen om je geheugen te helpen, is het gebruik van verschillende truckjes:

- probeer een duidelijke keuze te maken in wat je wilt onthouden
- zoek een rustige omgeving wanneer je je geheugen wil trainen
- gebruik hulpmiddelen zoals notities, agenda, alarmen of pillendoosjes om vergeetachtige momenten op te vangen.

En vergeet niet: vergeten is menselijk!

Bronnen

- Hendriks, Marc & van Bronswijk, Karin & Aldenkamp, Bert & van der vlugt, Harry. (1999). Epilepsie: een aanval op het geheugen?. Neuropraxis. 3. 122-126. 10.1007/BF03070965.
<https://epilepsieliga.be/geheugen>
<https://www.gezondheidsplein.nl/dossiers/epileptische-aanval/wat-zijn-de-gevolgen-van-een-epileptische-aanval/item43925>
<http://www.epilepsievereniging.nl/ik-heb-epilepsie/gevolgen/geheugen/>
https://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=64#5